

“МазепаГейт”: як відбілювали Мазепу і до чого тут Татаров та лобісти забудовників у парламенті?

Ірина Федорів, голова громадської ініціативи “Голка”

Рівно рік тому Державне бюро розслідувань [затримало](#) Ігоря Мазепу. Справа стосувалася будівництва котеджів на землі Київської гідроелектростанції, а це – критична інфраструктура.

У дослідженні, яке провела громадська ініціатива “Голка”, нема аналізу документів цієї справи. Тут є виключно [аналіз](#) інформаційного поля, яке формували у цій справі Telegram-канали та деякі медіа. І результати дослідження доводять, що інформаційне поле у справі Мазепи конструювали, аби забудовники змогли протягнути через парламент потрібні їм правила гри.

Після затримання Мазепи у Telegram пройшла одразу хвиля постів на підтримку Мазепи, яка конструювала образ “чесного бізнесмена”, за якого взялися “погані правоохоронні органи”.

Зараз у парламенті, посилаючись на цю [справу Мазепи](#), нардеп Ігор Фріс (“Слуга народу”) протягує [законопроект із корупційними ризиками](#) в інтересах забудовників (12089).

Лобіює цю ініціативу особисто не абихто, а заступник голови Офісу президента – Олег Татаров, який на засіданні комітету наголосив, що на протидії бізнесу наживаються “так звані активісти”, які “заробляють великі кошти”.

Чим небезпечний проєкт 12089? Претензії до забудовників пропонують обнулити, якщо вони понад 10 років володіли землею. А якщо раптом держава чи громада захоче повернути втрачені ділянки лісу чи узбережжя раніше – на рахунок суду з бюджету (!) треба буде покласти депозит – ринкову (!) вартість такого майна. Тоді забудовникам не треба буде навіть нічого будувати – є всі шанси напряду отримувати кошти з бюджету.

Проєкт вже готується до другого читання, після того, як його підтримали “Слуги народу”, уламки ОПЗЖ (“Відновлення України” та “Платформа за життя та мир”), “Батьківщина”, “Довіра”. Не голосували “ЄС” і “Голос”.

З огляду на те, що на засіданні екологічного комітету, автор законопроєкту Фріс наводив всім як приклад “тиску правоохоронних органів на бізнес” саме справу з Мазепою, громадська ініціатива “Голка” вирішила дослідити, як інформаційне поле у цій справі формували торік Telegram-канали. Як з’ясувалося, для відбілювання “добročесного” бізнесмена, застосували недобročесні методи.

Масштабні інформаційні хвилі використовували публікації, які містили ознаки джінси. І саме ця інформаційна кампанія передувала подачі щонайменше 5 законопроєктів в інтересах забудовників, головні ризики яких такі: повна амністія для дерибанників і де-факто обнулення претензій до забудовників.

Принаймні саме стільки законодавчих ініціатив вдалося виявити за цей час. Про це громадська ініціатива писала раніше. І особливо знаковою тут є діяльність головного антикорупційного органу країни – Національного агентства по боротьбі з корупцією. А точніше його БЕЗдіяльність.

Зрештою це дослідження дає розуміння того, як “добročесний” бізнес використовує медіамайданчики для лобізму у своїх інтересах.

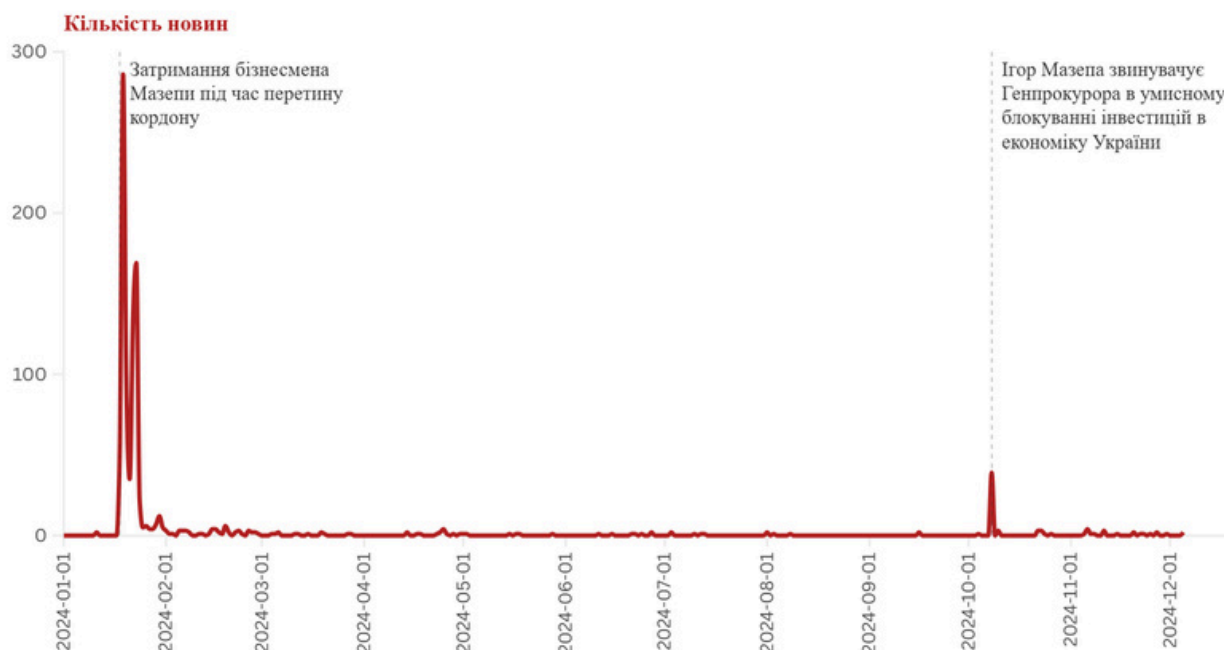
“Політв’язень” Мазепа і “погані” правоохоронці. Хвиля перша

“Мазепагейт” – саме так охрестили цю справу після затримання Мазепа його ж захисники. На сайті Dragon Capital писали, що власник цієї компанії **Томаш Фіала** може бути наступним. Саме він кілька років тому купив “Українську правду” і тоді переконував, що зробив це “не заради посилення впливу”.

У Telegram-просторі “МазепаГейт” мав дві хвилі відбілювання. Найпотужнішою була саме перша хвиля – у січні минулого року одразу після затримання.

“МазепаГейт”. Кількість повідомлень у Telegram, де згадується Ігор Мазепа

Проаналізували контент 222 Telegram-каналів за період: 1 січня - 15 грудня 2024 року

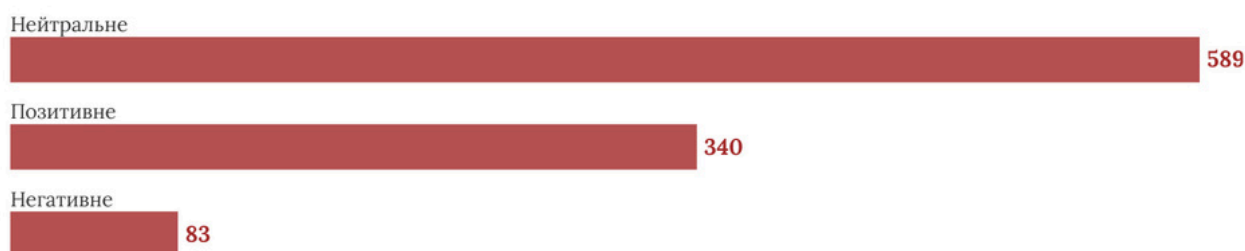

І тут треба нагадати, що Telegram в часи війни досі працює без сплати податків державі. Це чорний ринок рекламного бізнесу. І саме на такому ринку і відбілювали “доброчесного бізнесмена” Мазепу.

Оцінка Ігоря Мазепа в Telegram-каналах

Відношення:

Проаналізували контент 222 Telegram-каналів за період: 1 січня - 15 грудня 2024 року

Майже 34% повідомлень позитивно висвітлювали постать Мазепа. У таких повідомленнях часто передавалася позиція самого Мазепа, його адвокатів чи публічних захисників. Звісно, без дотримання балансу.

Забудовника порівнюють із журналістами, яких реально переслідують, чи політиками:

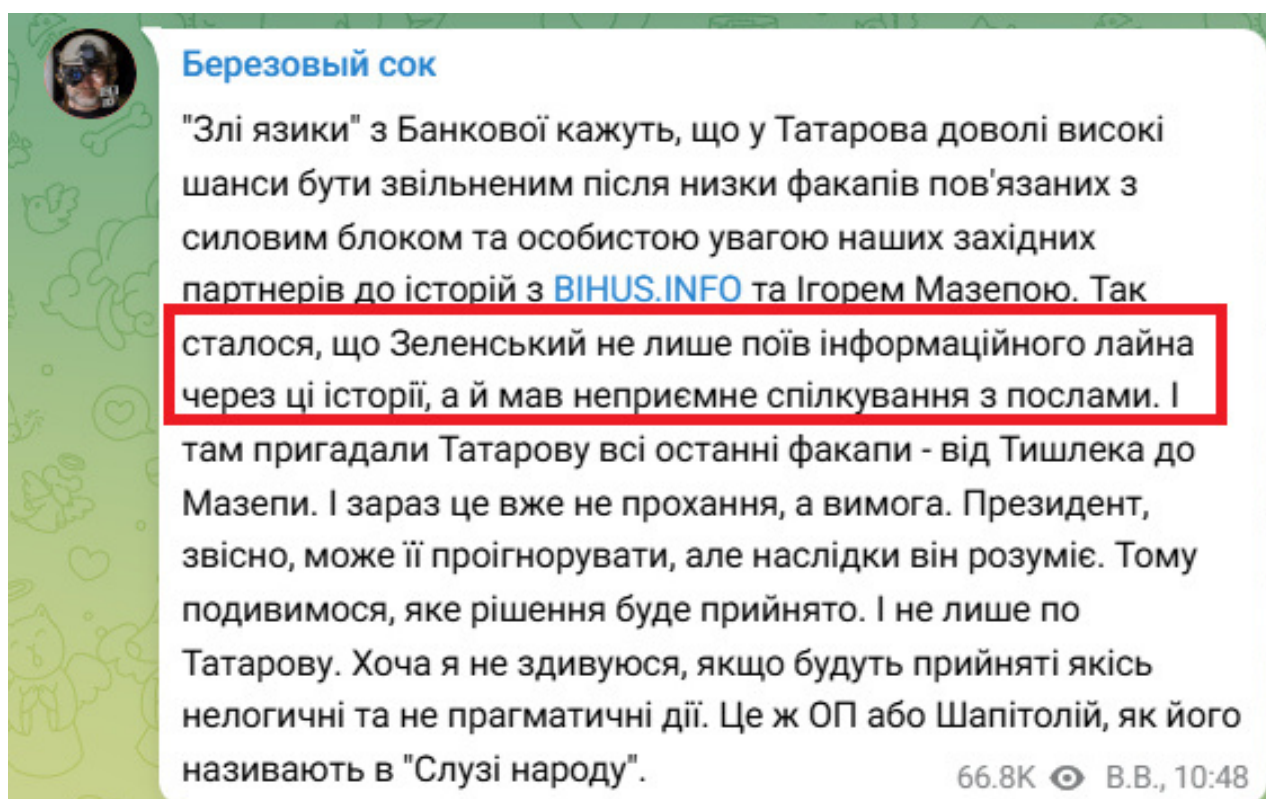
“

Спочатку Бігус, потім Ніколов, потім Мазепа... Приготуватися Палатному. За членами команди Кличка ведеться стеження,

”

– зазначає Володимир Цибулько, заяву якого потім поширювали у Telegram.

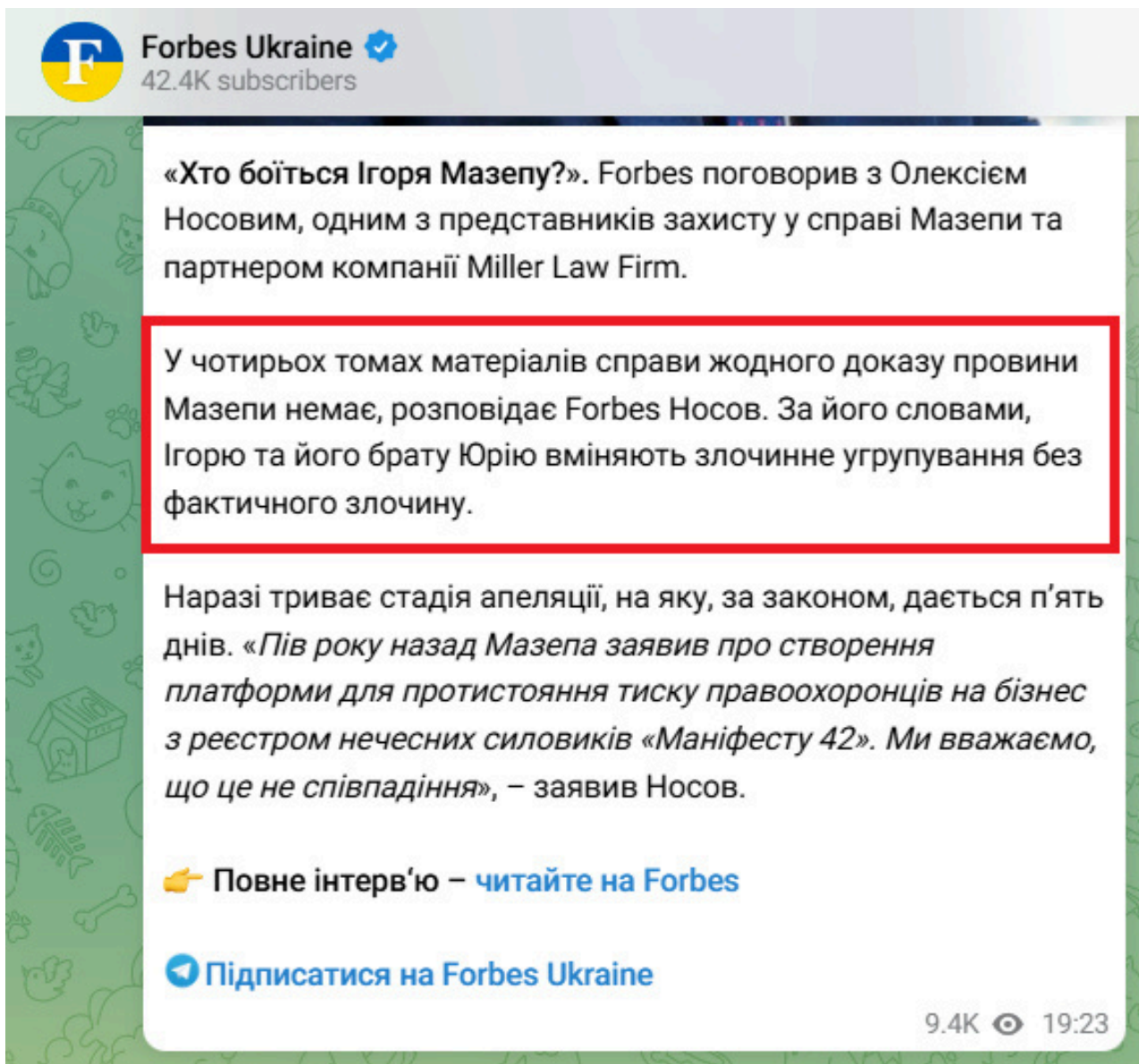
А ще в один ряд згадують поряд з прізвищем Мазепа полковника Червінського, генерала Марченка, генерала Павловського. Більше того, писали про те, що через справу Мазепа у Татарова були великі шанси бути звільненим. Так забудовник стає “серйозним борцем проти системи” – Банкової. Більше того, через історію з Мазепою Зеленський не лише “поїв інформаційного лайна”, але й нібито “мав неприємне спілкування з послами”.

Знімок екрану з Telegram-каналу “Березовий сок”

Лінію, що Мазепа – жертва Банкової та правоохоронців, які тиснуть на бізнес, продовжив конструювати і його захисник – тогочасний адвокат Miller Law firm **Олексій Носов**. Він переконував, що причини тиску можуть бути в тому, що Мазепа-борець створив платформу для протистояння тиску правоохоронців на бізнес. Ось що Носов заявив у інтерв'ю Forbes, яке потім розганяли в Telegram:

Тобто хто боїться Ігоря Мазепу? Пів року назад він [заявив про створення платформи для протистояння тиску правоохоронців на бізнес](#) з реєстром нечесних силовиків «Маніфесту 42». Ми вважаємо, що це не співпадіння.

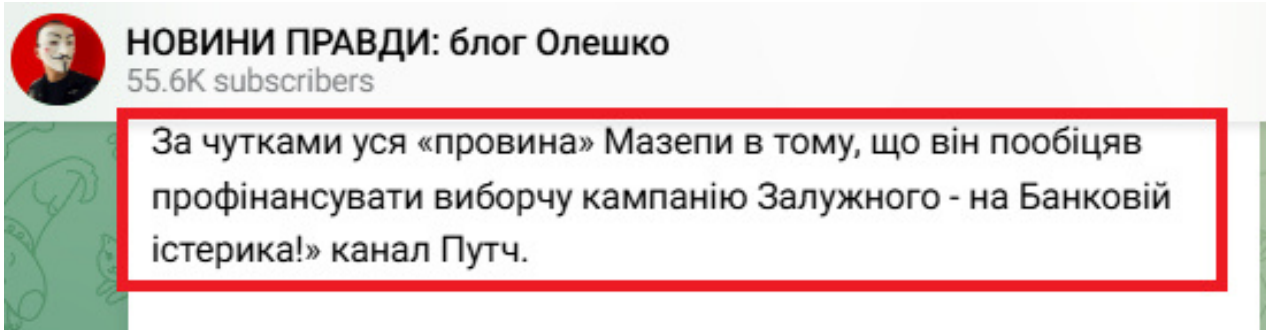

Знімок екрану з Telegram-каналу Forbes Ukraine з посиланням на інтерв'ю адвоката Мазепи – Носова

І через кілька місяців Носов, який захищав “чесного борця з правоохоронцями Мазепу” й переконував, що Мазепа – жертва, і сам потрапив у фокус правоохоронних органів... НАБУ підозрює його у тому, що він пропонував у іншій справі 200 000\$ “за ухвалення рішення про передачу справи стосовно підзахисного до іншого органу досудового розслідування”.

Miller Law Firm зробили одразу ж заяву, яку адвокатська спільнота [оцінила](#) практично як визнання вини Носова.

Під час проведення кампанії з відбілювання образу Мазепи використовували не лише образ поганої Банкової, а й намагалися поєднати його образ з ім'єм Залужного, у кого досить високий рівень довіри. Це теж для технологів один із способів конструювати за потреби позитивний імідж для клієнта.

Знімок екрану з каналу “Новини правди: блог Олешко”

Для порівняння, лише 8% з усіх досліджених за рік постів про Мазепу мали негативне забарвлення.

Але мова не лише про кількість позитивних постів про Мазепи, а й про їхнє охоплення – майже 14,2 мільйонів переглядів (негативні майже 4,1 млн переглядів). Позитивні переглядали приблизно у три з половиною (!) разів більше. І це цілком зрозуміло, бо в цих повідомленнях, які відбілювали Мазепу конструювався образ “поганих правоохоронців”. “Зраду” аудиторія любить більше, ніж “перемогу”.

Які повідомлення переглядали найбільше

Загальна кількість переглядів новин, у яких висловлюється ставлення до Мазепи:

Проаналізували контент 222 Telegram-каналів за період: 1 січня - 15 грудня 2024 року

Таким чином ця інформаційна кампанія була спрямована не лише на відбілювання Мазепи, а й на підрив довіри до правоохоронних органів, які **“тиснуть на добросесний бізнес і займаються рекетом”** та й взагалі надумали **бізнес знищити**:

Інколи, якщо Забудовник, як останній жлоб, не хоче платити знову і знову, то цю землю можна повернути в первісний стан і продати ще раз комусь іншому. На мою думку саме цей сценарій ми всі зараз побачили на кейсі Ігоря Мазепи. І цей процес “ощипывання гусей” не має строку давнини”, “наступом на чесний бізнес нечистих на руку правоохоронців,

– пишуть на одному з Telegram-каналів.

Тези про те, що забудовники бідні, а правоохоронці погані, які з високою ймовірністю є проплаченими, також стали одними з ключових для лобістів. І поки такі лобісти-нардепи ходять по сесійній залі і переконують колег голосувати за законопроекти, вигідні для девелоперів, журналісти та громадський сектор не мають доступу до кулуарів, щоб бодай так донести свою позицію і переговорити з нардепами.

ЗАКРИТА ЗОНА

👉 **!** Свавілья ДБР уже у світових ЗМІ. **Інформаційне агенство Bloomberg, яке читають всі найбільші світові підприємці і топ-політики, пише** про затримання відвертого критика правоохоронних органів і судів за корупцію і зловживання владою.

👉 Так вони характеризують бізнесмена Ігоря Мазепу, затриманого сьогодні на українсько-польському кордоні.

👉 Акцент, традиційно, зроблено на факті порушення процедури затримання та проведення обшуків, що є сигналом не тільки для українських підприємців, з якими держава бореться ледь не більше ніж із зовнішнім ворогом, а й для партнерів: «право Банкової» понад законом.

Знімок екрану з анонімного Telegram-каналу “Закрита зона”

І задля досягнення своєї мети ці “доброчесні” бізнесмени не зупиняються навіть перед тим, що в цій “доброчесній” інформаційній кампанії спробувати підірвати довіру до України в часи війни в очах міжнародних партнерів: “На Заході вже вийшла стаття з заголовком “Затримано інвестбанкіра, який скаржився на корупцію”.

Для розуміння масштабів впливу на аудиторію, можна подивитися охоплення окремих постів. Так один пост Трухи дав майже 780 000 переглядів.

Але тут треба зазначити, що є анонімні канали, а є Telegram-канали відомих ЗМІ. І тут мало б бути нейтральне висвітлення перебігу подій.

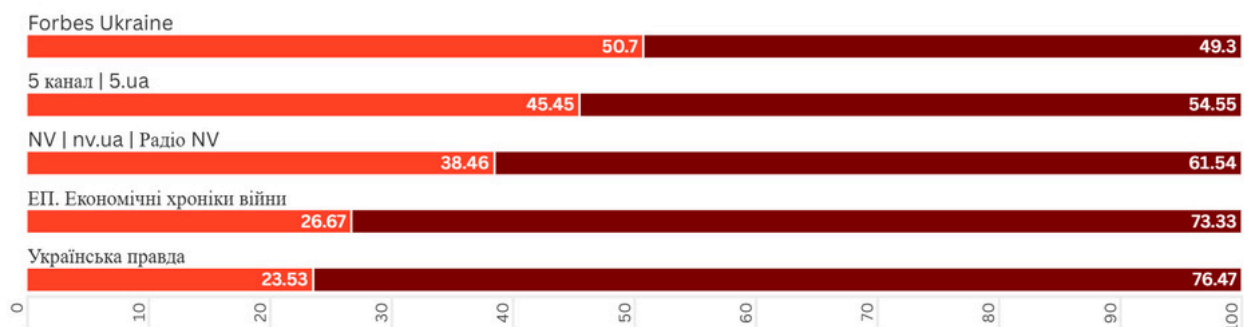
Як під час першої хвилі “Мазепагейту” спрацювали Telegram-канали ЗМІ?

Аналіз цих Telegram-каналів виявив, що Forbes Ukraine та пул медіа пов’язаний з Томашем Фіалою (“Українська правда”, “Економічна правда”, NV) робили найбільше новин де є питання до балансу. *(Але при цьому варто додати, що NV надавало можливість громадському сектору проінформувати про ризики згаданих законопроектів свою аудиторію під час етерів).*

Ставлення в Telegram-каналах ЗМІ до Ігоря Мазепи

Відсоток новин, у яких ставлення до Мазепи:

■ позитивне ■ нейтральне

Проаналізували контент 222 Telegram-каналів за період: 1 січня - 15 грудня 2024 року

Для розуміння, є Telegram-канали ЗМІ, які публікували у справі Мазепи виключно нейтральний контент – “Суспільне Новини”, “24 канал”. І кількість повідомлень навіть нейтральних була значно меншою. Тому **виникає слушне питання не лише до позитивного контенту а й до такої уваги до теми затримання Мазепи деякими медіа.**

Якщо говорити про політиків, які мають вплив на медіасектор, то на захист Мазепи став особисто **Петро Порошенко**, а також блогери, які можуть бути до нього прихильними. І ця підтримка з боку Порошенка була не лише в Telegram, а й на телебаченні, зокрема канал “Прямий”. Наративи ті ж самі: “свавілля силовиків ставить під загрозу надання допомоги Україні”. Це відео Порошенко навіть розмістив на своєму особистому каналі Youtube.

Тут варто нагадати, що саме **Ігор Мазепа** зрештою купив Ленінську Кузню, якою раніше володів Порошенко. Це сталося після того, як **Сергій Тігіпко** не зміг за неї розрахуватися. І постає питання, а звідки у Мазепи такі гроші, якщо їх немає навіть у Тігіпка?

До речі, ось що писала “Економічна правда” щодо Мазепи і Ленінської кузні:

Проте за матеріалами із судового реєстру ЕП дізналася, що Тігіпко встиг до цього сплатити фондам Порошенка і Кононенка авансові платежі в розмірі 7,9 млн дол та 2,1 млн дол відповідно. Тому є ймовірність, що Мазепа не розраховувався з Тігіпком або сплатив невелику суму і перебрав на себе зобов'язання перед Порошенком та Кононенком.

ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА

Проте за матеріалами із судового реєстру ЕП дізналася, що Тігіпко встиг до цього сплатити фондам Порошенка і Кононенка авансові платежі в розмірі 7,9 млн дол та 2,1 млн дол відповідно. Тому є ймовірність, що Мазепа не розраховувався з Тігіпком або сплатив невелику суму і перебрав на себе зобов'язання перед Порошенком та Кононенком.

Знімок екрану публікації “Економічної правди” за 2023 рік

Тільки цей текст видали за кілька місяців до “Мазепагейту”. Але після затримання вже та після того, як у парламент подали 4 законопроекти ([11134](#), [11135](#), [11184](#), [11185](#)) на “Економічній правді” виходить інтерв’ю з Мазепою: “У законах є “сірі зони” для недоброчесних “ментів”. Ігор Мазепа про тиск правоохоронців, земельні схеми та критику Зеленського”.

"У законах є "сірі зони" для недоброчесних "ментів". Ігор Мазепа про тиск правоохоронців, земельні схеми та критику Зеленського

ДМИТРО ДЕНКОВ, ДМИТРО РЯСНИЙ — 24 КВІТНЯ 2024, 13:05

Знімок екрану з сайту “Економічна правда”, весна 2024 рік

Такі інтерв’ю у провідних ЗМІ із подібними заголовками формують думку суспільства і можуть мати значний вплив на сесійну залу парламенту, бо правоохоронці і їх діяльність – тригер.

І у довідці під цим інтерв’ю є згадка про Ленінську кузню. Але немає вже інформації про те, що **“є ймовірність, що Мазепа не розраховувався з Тігіпком або сплатив невелику суму і перебрав на себе зобов’язання перед Порошенком та Кононенко.”** І відсутнє посилання на матеріал, який редакція сама ж кілька місяців тому підготувала. Натомість є згадка про бізнес-партнера Мазепа – ексмера Ірпеня та фігуранта антикорупційних розслідувань **Володимира Карплюка**.

Concorde Capital Мазепи надає інвестиційні та брокерські послуги, допомагає реструктуризувати борги. Компанія володіє 21,5% в медичній мережі **"Добробут"**, стартапом з продажу землі **КуріРау**, заводом **"Хайдельбергцемент Україна"**, компанією **"Центр "Сонячне ремесло"** з видобутку бурштину, часткою в платформі **MakeUp**, має ліцензію на видобуток газу на Львівщині.

Мазепа є власником заміського комплексу **Shelest** та девелопером котеджного містечка **Goodlife park**. У 2022 році Concorde викупив активи і нерухомість заводу **"Кузня на Рибальському"** в Сергія Тігіпка. У 2023 році Мазепа разом з колишнім міським головою Ірпеня, а нині забудовником Володимиром Карплюком запустив проєкт будівництва котеджного містечка **"О.Краса"** в Ірпені.

Знімок екрану з довідки, яку надала ЕП під інтерв'ю Мазепи навесні у 2024 році

Акція під урядом через безкарне побиття активістів Приірпіння, коли мером Ірпеня був Карплюк. 2017 рік

У Telegram “Економічної правди” йдуть позиції створеного Мазепою руху 42 та самого Мазепи. При цьому позиції правоохоронців тут нема.

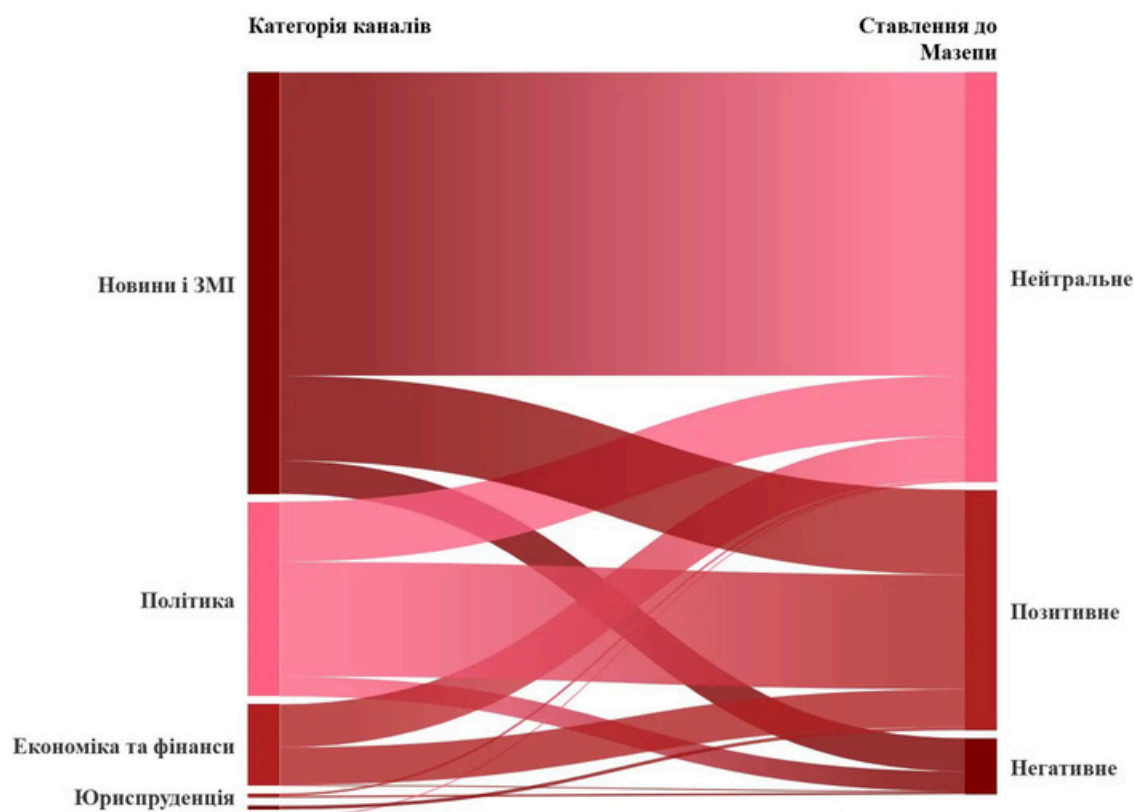

Знімок екрану з Telegram-каналу “EP. Економічні хроніки війни”

І от після цієї першої хвилі інформаційної кампанії “доброчесного” бізнесу, низки політиків та експертів, у парламенті один за одним навесні з’явилися, як вже йшлося вище, 4 (!) законопроекти. Одним із співавторів кількох з цих ініціатив є вже згаданий Фріс. Але тут варто відзначити ще одного нардепа – **Олександра Горобця**, визнаний Vox Ukraine реформатором 2023 року. Він мав би представляти інтереси не забудовників, а виборців 95 округу, до якого входить і... вже згадане місто Ірпінь.

Загалом аналіз змісту постів підтвердив у справі “Мазепагейту”, що політики, яких цитували, формували більш позитивне ставлення, а економісти розділилися на тих, хто був компліментарним і тих, хто був нейтральним. Значний сегмент новинного простору був нейтральний, за винятком тих випадків, про які вже йдеться вище.

Порівняння ставлення до Мазепи залежно від категорій каналів

Проаналізували контент 222 Telegram-каналів за період: 1 січня - 15 грудня 2024 року

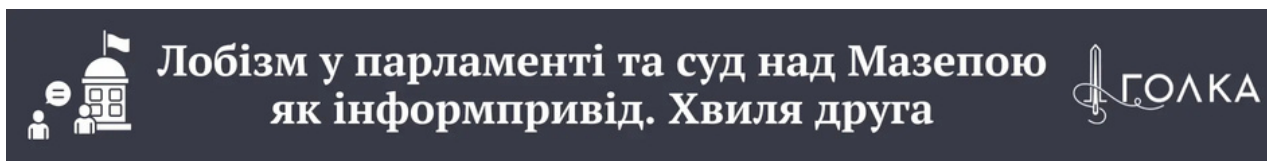

Як правило є пул спікерів, на які посилалися у своїх позитивних про Мазепу постах Telegram-канали: вже згаданий його адвокат **Олексій Носов**, **Валерій Пекар**, директор Спільки українських підприємців **Олександр Конотопський**, співзасновник Riviera Village **Сергій Слюсаренко**, президентка Міжнародної платіжної асоціації **Галина Хейло**, **Василь Хмельницький**, **Юрій Зозуля** та вже згадана група Мазепи “Маніфест 42”.

Зозуля, до речі, **з’являвся** у спеціальному етері Radio NV. Також, під час дослідження вдалося встановити, що якщо на сайті NV “Бізнес” щонайменше **одне з серії таких інтерв’ю** марковане як “NV premium”, що може свідчити про рекламу. І такі кейси, коли маркування є на сайті і відстуне у Telegram – не поодинокі.

Знімок екрану з сайту “NV Бізнес”, де є позначка “NV преміум” та Telegram-каналу NV, де позначки немає

А на Telegram-каналі NV саме це повідомлення переглянули понад 26 000 читачів без жодного маркування.

З огляду на те, що ризики 4 законопроектів (11134, 11135, 11184, 11185), про які йшлося вище, набули за півроку завдяки діяльності громадського сектору розголосу, лобісти, очевидно, вирішили переформатувати свої плани. Під час засідання робочої групи дійшли до висновку, що треба ще й запровадити ринкову компенсацію бізнесу з бюджету, якщо правоохоронці вирішили забирати цінне для держави чи громади майно через суд.

Такий підхід схвалив один з учасників робочої групи – суддя Верховного Суду **Василь Крат**. Так з’явився новий законопроект-монстр 12089, який увібрав у себе ризики попередніх законопроектів.

Нову ініціативу подали вже згадані нардеп Ігор Фріс, Олександр Горобець і кілька десятків їхніх колег **3 жовтня**. І тут “за дивним збігом обставин” починається друга хвиля “Мазепагейту”.

Мережа Телеграм-каналів групи “Труха” знову працює на відбілювання “доброго” бізнесу.

Зокрема, 8 жовтня, на фоні новин про продовження судового розгляду справи щодо бізнесмена та генерального директора інвестиційної компанії Concorde Capital Ігоря Мазепи, Телеграм-канали “Труха” синхронно поширили заяви самого Мазепи.

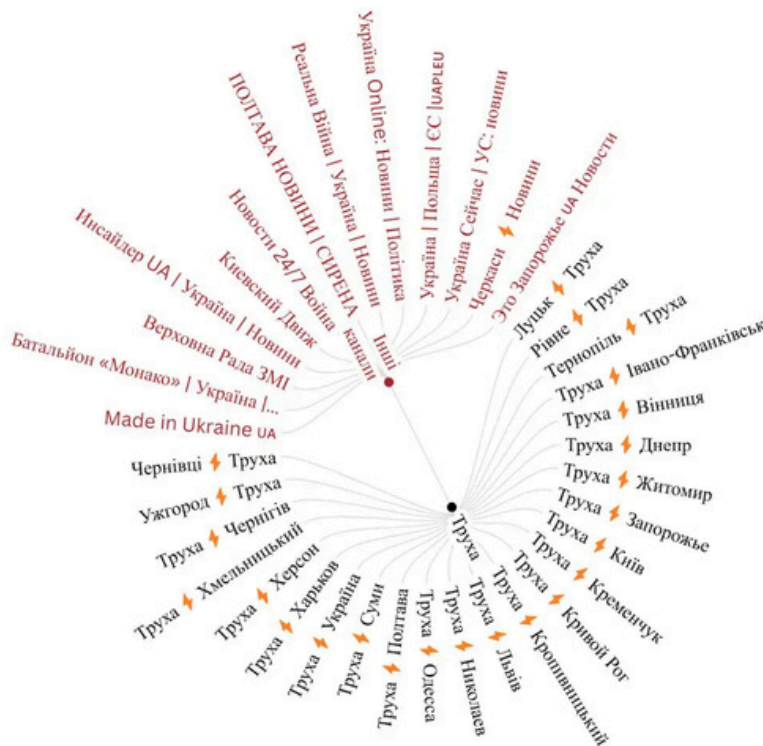
“Мазепа закликав до публічного діалогу щодо дій Костіна, який блокує іноземні інвестиції”, “Мазепа звинуватив Генпрокурора в умисному блокуванні інвестицій в економіку України”, “Дії Генпрокурора блокують іноземні інвестиції в Україну – Мазепа”.

Окрім групи “Труха”, до розповсюдження заяв також долучилися інші телеграм-канали.

Telegram-канали, що поширювали матеріали з ознаками джінси

Ці канали синхронно поширили заяви: “Мазепа закликав до публічного діалогу щодо дій Костіна, який блокує іноземні інвестиції”, “Мазепа звинуватив Генпрокурора в умисному блокуванні інвестицій в економіку України”, “Дії Генпрокурора блокують іноземні інвестиції в Україну - Мазепа”

Ключовий автор законопроекту нардеп Ігор Фріс проводить проєкт через комітети для того, щоб його розглянули в залі. І тут легенда Telegram-простору про те, що Мазепа “борець і добродесний бізнесмен”, який протистоїть Банковій і Татарову... розсипається.

Заступник голови Офісу президента Олег Татаров особисто на комітеті закликав підтримати законопроект 12089. Ось офіційна стенограма. Позиція Татарова дуже проста: “так звані активісти заробляють... великі кошти”.

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань правової політики

14 листопада 2024 року

Веде засідання голова комітету МАСЛОВ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Романовичу. Дякую підкомітету, авторам законопроекту за опрацювання.

У нас на засіданні присутній заступник голови Офісу Президента Олег Юрійович Татаров. Вам слово, пане Олеже.

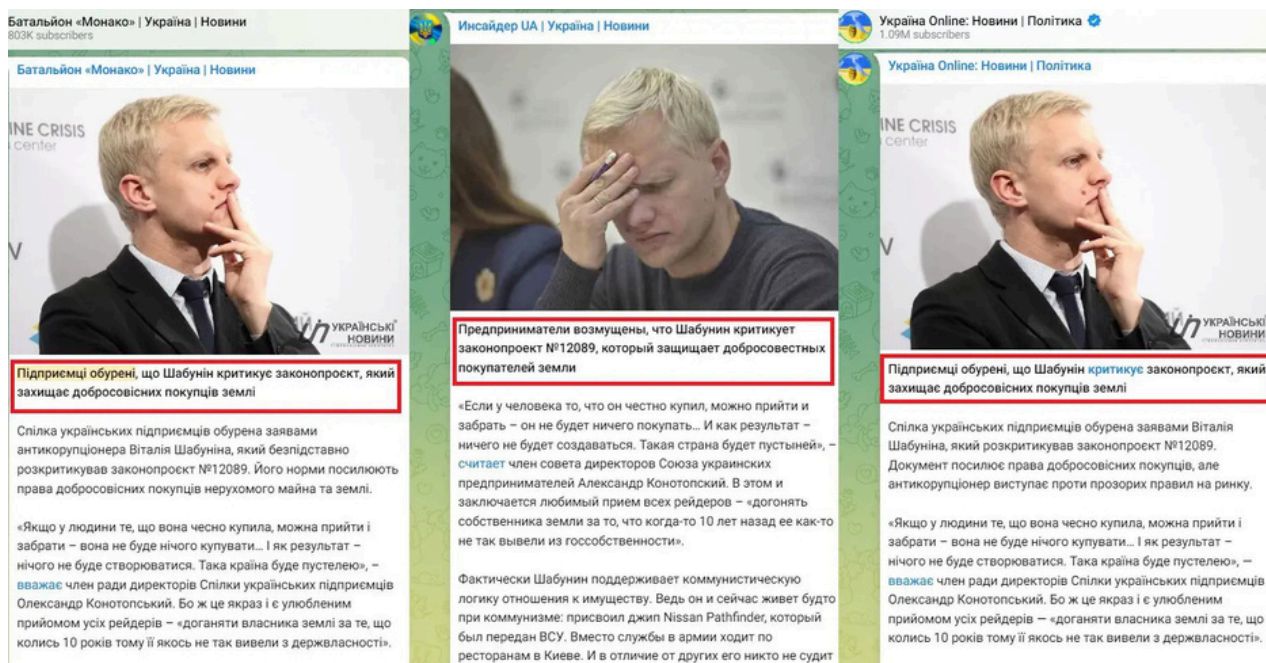
ТАТАРОВ О.Ю. Дякую.

Шановні народні депутати України! Трішки у мене горло, з голосом проблема, але буду намагатися бути чітким. Тема занадто актуальна. На початку 2024 року, коли ми почали працювати з так званим бізнесом, коли створили Раду бізнесу при Президентові України, питання номер один, на яке вони скаржились, - це десятки позовів по тих самих об'єктах, які направлялися до суду різними правоохоронними органами, ініціювались різними правоохоронними органами, прокуратурою. Є такі в нас і забудовники, і відомі бізнесмени в столиці, які по 20 років борються з цим явищем. Відповідно на цьому кожен з правоохоронців, кожен з дотичних до цього, так звані активісти, які розуміють, як ситуацію створити, заробляють великі кошти. Бізнес витрачає 80 відсотків свого часу на боротьбу з юридичними явищами, якимись незрозумілими. У зв'язку з цим дуже просили унормувати зазначене питання.

Скрин зі стенограми обговорення на комітеті з питань правової політики

Про корупційні ризики перед голосуванням парламентарям повідомили громадська ініціатива та Центр протидії корупції і закликають не голосувати. І у Telegram-і одразу ж розпочав роботу “добродесний” бізнес на підтримку 12089 “іменем Мазепи”. Традиційно підключили й “УНІАН” і головні удари припали тут на очільника Центру протидії корупції – **Віталія Шабуніна**, який написав пост у Facebook про ризики законопроекту.

У розгоні цієї другої хвилі брали участь канали-мільйонники: “Инсайдер.UA”, “Україна Online”, “Реальна війна”, “Україна сейчас” та інші. Загалом в один день запустили до 10 постів.

Різні Telegram-канали розганяли одні й ті ж самі повідомлення з ознаками джінси: однаковий текст, цитати і часто однакові фото

Про корупційні ризики законопроекту 12089 громадська ініціатива також інформувала НАЗК, але тут не побачили під час проведення антикорупційної експертизи всіх ризиків, про які йшлося в листі, щоправда лист громадської ініціативи перенаправили на комітет. НАЗК у даному випадку стало частиною проблеми, а не її вирішенням.

Забудовники в часи війни любіють свої інтереси через парламент не вперше. Варто згадати скандальну містобудівну “реформу” 5655 голови назви партії “Слуга народу” **Олени Шуляк**, на ризиках якої наголосив і Європарламент, і Єврокомісія. А королівський інститут Chatham House побачив у законопроекті 5655, який просував колишній віцепрем’єр **Олександр Кубраков**, загрози для виникнення будівельних картелів. НАЗК в цій справі теж не виконало належним чином свою функцію.

Після цього лобісти зрозуміли, що 5655 не проходить і розпочали “реформувати” законодавство в інший спосіб – подали кілька законопроектів, а коли їх громадський сектор встиг проаналізувати – об’єднали в один (12089), щоб можна було легше пройти голосування у парламенті. Так законопроект вже пройшов перше читання лише через півтора місяці після його розгляду, і його готують до розгляду на друге читання.

Карплюк: законопроект №5655 – це фінальний постріл в голову корупції в будівельній галузі

Іван Бойко 19:55, 09.12.21 4 хв. 1971

Будь-яка реформа – це насамперед злам старої системи, зазначив голова Інвестиційної ради Ірпеня.

Бізнес-партнер Мазени – ексмер Ірпеня Карплюк агітує за 5655 на УНІАН

З огляду на прискорений турборежим у Верховній Раді під час війни, у залі на розгляді народних депутатів він може з'явитися зовсім скоро. І чергова інформаційна хвиля на підтримку саме доопрацювання проекту 12089 вже [розпочалася](#).

Довідково: Дослідження охопило 222 Telegram-каналів, з яких у вибірку для аналізу потрапило 1012 постів, які інформували читачів про перебіг справи Ігоря Мазени у 2024 році.

“Голка” написала листи в ЗМІ щодо їхніх коментарів 21 січня. Щойно вони надійдуть – ми їх оприлюднимо.